

Ullensvang kommune

postmottak@ullensvang.kommune.no

Bergen, 31. januar 2024

Dette innspillet sendes på vegne av Bergen og Hordaland Turlag (DNT), BirdLife Norge avd. Hordaland, Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, og Bergen og Omland Friluftsråd.

Varsel om oppstart av temaplan for klima, miljø og energi

Høringsuttalelse fra Forum for natur og friluftsliv Hordaland

Forum for natur og friluftsliv (FNF) Hordaland ønsker med dette å gi en uttalelse til varsel om oppstart av temaplan for klima, miljø og energi for Ullensvang kommune. Vi ser svært positivt på at kommunen forankrer og tydeliggjør sitt arbeid på dette svært aktuelle feltet gjennom dette planarbeidet.

Klima og naturbevaring henger sammen

På side 4 i planinitiativet står «naturmangfold, utbyggingsplan (fritidsbustadar etc.)» nevnt blant ulike tema som kommunen vil se på videre i planarbeidet. For de allmenne natur- og friluftslivsinteressene, som er de interessene som FNF Hordaland jobber for, er koblingen mellom naturverdier og klimaendringer et svært aktuelt tema – et tema som vi mener fortjener mye oppmerksomhet i den kommende planprosessen. Arealinngrep i natur medfører utslipp av CO2 og andre klimagasser, der mengden utslipp gjerne varierer med hvor mye karbon som er lagret i naturtyper. Myr blir gjerne fremhevet som en naturtype som lagrer store mengder karbon, men også skog og jord inneholder karbon.

I 2020 kom NINA med en revidert utgave av rapporten *Karbonlagring i norske økosystemer*¹, og vil forhåpentligvis kunne være til hjelp i det videre planarbeidet. Det hersker imidlertid en hel del usikkerhet knyttet til karboninnhold i ulike naturtype, og det vil også være store variasjoner i dette

¹ <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2655582>

innholdet, blant annet som en følge av hvor fuktig klimaet er. For øvrig har NIBIO laget en kartbasert klimagasskalkulator for arealbrukssektoren².

Generelt kan man kanskje si at mer fuktighet gjør at mer karbon lagres før det blir nedbrutt – i hvert fall var det slik at studenter ved Universitetet i Bergen fant at Naturen i Bergen lagrer mer karbon enn det nasjonale gjennomsnittet (Barry m.fl. 2022)³.

Karbonutslipp fra arealendringer er én ting; i tillegg genererer anleggsarbeid ikke bare naturødeleggelse, men også ofte betydelige klimagassutslipp gjennom forbrenning av diesel og ev. andre energiprodukter. Bygge- og anleggsvirksomheten er beregnet å stå for omtrent 4,5 prosent av Norges samlede klimagassutslipp, hvorav anleggsbransjen er beregnet å stå for omtrent 70 prosent av disse⁴.

En annen viktig kobling mellom natur og klima, er at robuste økosystem vil tåle de fremtidige klimaendringene bedre enn økosystemer som allerede er presset av nedbygging eller andre negative faktorer.

Vi håper at kommunen i det kommende planarbeidet vil fremheve koblingene mellom naturbevaring, klimagassutslipp og klimaendringer som en viktig del av planen, og at man ser viktigheten av å bevare naturen, også som en del av klimaarbeidet.

Vi ønsker også å oppfordre Ullensvang kommune til å utarbeide en kommunedelplan for naturmangfold og til å sette seg klare mål om arealnøytralitet. Vi oppfordrer kommunen også til å gå gjennom eldre reguleringsplaner og andre planer, med det mål å ta ut planer som «tiden har løpt fra» (såkalt planvask), eksempelvis av hensyn til natur- og friluftslivsverdier.

Utbygging av fornybar energi

I oppstartsvarselet står det at Ullensvang kommune er en kommune som satser på økt energiproduksjon. Vi ønsker i det følgende å gi noen kommentarer til dette.

Ullensvang kommune bidrar med nær 4 TWh i årlig fornybar vannkraftproduksjon⁵. Det er gjennomført flere tyngre, energitekniske inngrep i fjellområdene på begge sider av Sørfjorden, og i vassdrag som renner fra fjell og fra breplatået til Sørfjorden. Hensynet til samlet belastning (ref. bl.a. naturmangfoldloven) tilsier at vurderinger etter naturmangfoldloven sjelden er viktigere å ha fremst i pannebrasken enn nettopp her: I en kraft- og nasjonalparkkommune med et fantastisk landskap, med kort vei fra fjordlandskap av nasjonal verdi til sårbart høyfjell.

Det er åpenbart at Ullensvang, som en av fylkets fremste kraftkommuner, må balansere dette opp mot at kommunen også er en naturkommune med store landskaps og reiselivsverdier, som må tas vare på.

² <https://nibio.no/tjenester/kartbasert-klimagasskalkulator-for-arealbrukssektoren>

³ <https://bikuben.w.uib.no/naturen-i-bergen-lagrer-mer-karbon-enn-det-nasjonale-gjennomsnittet/>

⁴ <https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2023/mai-2023/kunnskapsgrunnlag-om-barrierer-og-potensial-for-utslippskutt-i-bygge-og-anleggsvirksomhet/>

⁵ <https://www.nve.no/energi/energisystem/vannkraft/vannkraftdatabase/>

Vi anbefaler derfor på det sterkeste at Ullensvang unngår energiutbygginger som skader naturverdier, og at kommunen heller prioriterer energieffektivisering og utbygging av eventuell ny energiproduksjon på allerede utbygde arealer («grå arealer»).

Helt til slutt minner vi om den kommende rapporten fra Naturrisikoutvalget⁶, og vi ønsker kommunen lykke til med det viktige planarbeidet!

Vennlig hilsen,

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland

v/ koordinator Gunvar Mikkelsen

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivorganisasjoner i Hordaland, som arbeider for å ta vare på natur- og friluftslivinteressene i fylket. Per i dag er det tolv organisasjoner tilsluttet FNF Hordaland: Bergen og Hordaland Turlag (DNT), Naturvernforbundet Hordaland, Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland, Bergen og Omland Friluftsråd, Friluftsrådet Vest, BirdLife Norge avd. Hordaland, Hordaland fylkeskystlag, Norsk Botanisk Forening Vestlandsavdelingen, Syklistenes Landsforening Bergen og omegn, Voss Utferdslag (DNT), Voss Kajakklubb og Hordaland krets av Norges Speiderforbund. Sammen representerer organisasjonene rundt 47 000 medlemmer.

⁶ <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/naturrisikoutvalget-overrekker-sin-rapport/id3023223/>